

AINA MOLL

EL CATALÀ QUE ES PARLA

Darrerament, el debat entre *optimistes i pessimistes* sobre les possibilitats de supervivència de la llengua ha cedit el pas a una polèmica igualment apassionada entre GEC i Llengua Nacional. Si ho he entès bé, el primer agrupa els partidaris de l'acostament al *català que es parla* —conegut popularment durant uns anys com a *català light*—, i la segona els de l'ortodòxia fabriana —el *català heavy*—, associats per defensar la unitat de la llengua *nacional* catalana enfront de l'*espanyolisme* dels altres.

Em seria impossible prendre partit per cap dels dos bàndols. Penso que tenim la responsabilitat ineludible de salvaguardar la unitat de la llengua, però fa prop de quaranta anys ja batallava contra els *puristes* que rebutjaven paraules i expressions vives a Mallorca i ben legítimes (com *entregar* o *servici*, o *les nou i mitja*), que encara ara són estigmatitzades. En aquest sentit, estic d'acord amb el GEC. Però he dit públicament més d'una vegada que els *català-lightistes* a ultrança són l'equivalent exacte dels *gonellistes* mallorquins i els *blaveros* de València, i fan més mal que una pedregada. I, en efecte, ja hi

ha gonellistes que han pres per bandera *El barco fantasma* —el *corpus doctrinal* del GEC, de títol tan publicitari que més d'un mallorquí va estar a punt de comprar-lo el dia de Sant Jordi pensant-se que era una novel·la d'aventures escrita en castellà—, i no sols defensen *barco* enfront de *vaixell*, sinó també *tassó* enfront de *got* i *ca* i *moix* enfront de *gos* i *gat* (mentre uns mestres partidaris de la *llengua nacional* diuen a nins de cinc o sis anys que «no han de dir *ca*, sinó *gos*»). No els preocupa gens el rebuig que el GEC fa de paraules tan vives a Mallorca com *enguany* o *cercar*, ben al contrari. El que defensen és la *llengua que es parla a Mallorca* (que en moltes coses és diferent de la que es parla a Menorca o a Eivissa), i la unitat de la llengua —que ells no neguen, Déu els en guard!— no els preocupa gens, si no és per procurar destruir-la.

Això pot acabar molt malament, si no s'imposa el seny. El català es parla de moltes maneres, i és la llengua de tots. Cal obrir la porta de la normativa —i dels mitjans de comunicació— al català que es parla a tot el territori català (i fins i tot als castellanismes que són realment necessaris). Però cal sobretot deixar de banda les actituds dogmàtiques, que fan més mal a la llengua que els castellanismes més bàrbars i els arcaismes més encarcerats.

[17-v-1992]

D'UN TEMPS, D'UN PAÍS

SETZE VISIONS
SOBRE LA CATALUNYA
DEL NORANTA-DOS

BARCELONA • 1993

EDICIONS DE LA REVISTA DE CATALUNYA

«Un llibre no gaire habitual. Un llibre que invita, en certa manera, a la lectura-zapping. Un recull de veus notables i diverses que, evidentment, són part important d'un temps i d'un país.» Amb aquestes paraules extretes del pròleg, Raimon presenta aquest volum que aplega els articles que del vint-i-tres d'abril al set de desembre aparegueren simultàniament, sota l'epígraf *D'un temps, d'un país*, en diferents mitjans de la premsa catalana no barcelonina. La categoria dels autors i la qualitat i la independència dels articles en la circumstància especial de l'any 1992 justifiquen que ara siguin recollits en un llibre.

D'UN TEMPS, D'UN PAÍS

SETZE VISIONS SOBRE LA CATALUNYA DEL NORANTA-DOS

per

Max Cahner, Salvador Cardús,
Josep Gifreu, Josep Huguet,
Isidor Marí, Aina Moll,
Josep Murgades, Salvador Oliva,
Josep M. Puig Salellas, Joandomènec Ros,
Maria Rúbies, Josep-Maria Terricabras,
Adolf Tobeña, Ricard Torrents,
Pere Verdaguer, Gerard Vergés

amb un pròleg
de Raimon

BARCELONA, 1993

EDICIONS DE LA REVISTA DE CATALUNYA

C·U·R·I·A·L

© els autors respectius, 1993
Primera edició: maig de 1993
Coberta i maquetació: Josep Palàcios
Editat per Curial Edicions Catalanes
carrer del Bruc, 144 - 08037 Barcelona
Imprès a Novagràfik, carrer de Puigcerdà 127,
08019 Barcelona
ISBN: 84-7256-932-2
Dipòsit legal: B. 15110-1993

INTRODUCCIÓ

Entre el vint-i-tres d'abril i el set de desembre de 1992 setze escriptors, professors universitaris i especialistes en el camp de la comunicació i de la cultura van decidir de publicar, amb el suport de la Fundació Revista de Catalunya, una columna a les pàgines d'opinió de la premsa, diària o setmanal, de fora de Barcelona. *D'un temps, d'un país* era, mantinent el nom a una coneguda cançó de Raimon, el títol de la columna, que pretenia tractar des d'una òptica independent els temes que afectaven un país determinat —Catalunya, els Països Catalans— i un temps determinat —l'any 1992.

L'experiència, doncs, pretenia cobrir tot el territori del Principat i, en un segon estadi, també el de la resta dels Països Catalans. L'interès estava en l'elaboració d'un discurs que, no adreçat directament al lector barceloní, tingués la capacitat de fer-se llegir amb un grau similar d'implicació per un lector de Girona o de Tortosa, de Lleida o de Reus, de Tarragona o de Manresa, d'Igualada o de Vic, de Granollers o de Vilanova i la Geltrú, de Perpinyà o de Ciutat de Mallorca, posem per cas. Els setmanaris «El 9 Nou», «La Veu de l'Anoia», «Diari de Vilanova» i els diaris «Nou Diari», «Diari de Lleida»,

«La Mañana» i «Regió 7» en van garantir, de manera sincrònica i territorialment complementària, la difusió; difusió que, atesos certs problemes de darrera hora en algun cas i del tot aliens a la voluntat dels autors, podria haver estat fins i tot més àmplia. Malgrat tot, els dos-cents articles aplegats en aquest volum —n'hi ha tres d'inèdits, però— van permetre que, ininterrompudament al llarg de nou mesos, es poguessin formular opinions que, tal vegada, en mitjans de més abast no haurien pogut aparèixer, si més no en la conjuntura singular de l'any 1992.

És evident que el suport de la premsa no barcelonina i la voluntat de les setze persones implicades han permès —modestament, si es vol— que diferents empreses periodístiques se sumessin a un projecte necessari i fins avui prou singular, un esbós útil per a un possible model de premsa nacional que, tant per implantació i estructuració com per independència i continguts, encara ens cal i resta per fer.

Els autors voldrien dedicar un record ben especial a Maria Rúbies, que ens deixà el mes de gener del 1993.